

ΤΟ 1821, Ο ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΔΟΣΗ

Γράφει ο Κωνσταντίνος Χολέβας.

Το Ορθόδοξο Χριστιανικό και πατριωτικό φρόνημα των επαναστατών του 1821 καταδεικνύει αριστοτεχνικά με τα κείμενά του ο Στρατηγός Ιωάννης Μκρυγιάννης. Γεννήθηκε το 1797 σε ένα χωριό κοντά στο Λιδωρίκι Φωκίδος και πέθανε το 1864 στην Αθήνα. Μετέσχε σε πολλές μάχες του Αγώνος και πρωτοστάτησε στις 3 Σεπτεμβρίου 1843 στην εξέγερση που είχε ως αποτέλεσμα την παραχώρηση Συντάγματος από τον Βασιλέα Όθωνα.

Η ελληνορθόδοξη συνείδησή του εκφράζεται γλαφυρά, παρά την έλλειψη στοιχειώδους παιδείας, στα δύο κείμενα που μάς άφησε. Το πρώτο βιβλίο είναι τα Απομνημονεύματα, τα οποία εξυμνήθηκαν από τον Νομπελίστα ποιητή μας Γιώργο Σεφέρη. Το δεύτερο, το οποίο εξεδόθη το 1983, έλαβε από τον επιμελητή τον τίτλο «Οράματα και Θάματα» και αναφέρεται στην περίοδο μετά την Ελληνική Επανάσταση.

Στο τέλος των Απομνημονευμάτων γράφει τα εξής χαρακτηριστικά που καθιστούν εμφανή τον σεβασμό του στην πατρίδα και στη θρησκεία:

«Κι ὅσα σημειώνω τὰ σημειώνω γιατί δὲν ὑποφέρω νὰ βλέπω τὸ ἄδικο νὰ πνίγει τὸ δίκιο. Γιὰ κεῖνο ἔμαθα γράμματα στὰ γεράματα καὶ

κάνω αυτό τὸ γράψιμο τὸ ἀπελέκητο, ὅτι δὲν εἶχα τὸν τρόπον ὄντας παιδί νὰ σπουδάξω: ἤμουν φτωχὸς κι ἔκανα τὸν ὑπηρέτη καὶ τιμάρευα ἄλογα, κι ἄλλες πλήθος δουλειῆς ἔκανα, νὰ βγάλω τὸ πατρικό μου χρέος ποὺ μᾶς χρέωσαν οἱ χαραμῆδες, καὶ νὰ ζήσω κι ἐγὼ σὲ τούτη τὴν κοινωνία, ὅσο ἔχω τ' ἀμανέτι τοῦ Θεοῦ στὸ σῶμα μου. Κι ἀφοῦ ὁ Θεὸς θέλησε νὰ κάμει νεκρανάσταση στὴν Πατρίδα μου, νὰ τὴ λευτερώσει ἀπὸ τὴν τυραγνία τῶν Τούρκων, ἀξίωσε κι ἐμένα νὰ δουλέψω κατὰ δύναμη, λιγότερον ἀπὸ τὸν χειρότερο πατριώτη μου Ἕλληνα. Γράφουν σοφοὶ ἄντρες πολλοί, γράφουν τυπογράφοι ντόπιοι, καὶ ξένοι διαβασμένοι γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἐνα πρᾶμα μόνο μὲ παρακίνησε κι ἐμένα νὰ γράψω: ὅτι τούτη τὴν πατρίδα τὴν ἔχομεν ὅλοι μαζί, καὶ σοφοὶ κι ἀμαθεῖς, καὶ πλούσιοι καὶ φτωχοί, καὶ πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοί, καὶ οἱ πλέον μικρότεροι ἄνθρωποι. Ὅσοι ἀγωνιστήκαμεν, ἀναλόγως ὁ καθεὶς, ἔχομεν νὰ ζήσομεν ἐδῶ. Τὸ λοιπὸν δουλέψαμεν ὅλοι μαζί νὰ τὴ φυλάξωμε κι ὅλοι μαζί, καὶ νὰ μὴ λέγει οὔτε ὁ δυνατὸς «ἐγώ», οὔτε ὁ ἀδύνατος. Ξέρετε πότε νὰ λέγει ὁ καθεὶς «ἐγώ»; ὅταν ἀγωνιστεῖ μόνος του καὶ φκιάσει ἢ χαλάσει, νὰ λέγει «ἐγώ»· ὅταν ὅμως ἀγωνίζονται πολλοὶ καὶ φκιάνουν, τότε νὰ λένε «ἐμεῖς». Εἴμαστε στὸ «ἐμεῖς» κι ὄχι στὸ «ἐγώ». Καὶ στὸ ἐξῆς νὰ μάθομε γνώση, ἂν θέλομε νὰ φκιάσομε χωριὸ νὰ ζήσομε ὅλοι μαζί. Ἐγραψα γυμνή τὴν ἀλήθεια, νὰ ἰδοῦνε ὅλοι οἱ Ἕλληνες ν' ἀγωνίζονται γιὰ τὴν πατρίδα τους, γιὰ τὴ θρησκεία τους· νὰ ἰδοῦνε καὶ τὰ παιδιά μου καὶ νὰ λένε: «Ἐχομε ἀγῶνες πατρικούς, ἔχομε θυσίες -ἂν εἶναι ἀγῶνες καὶ θυσίες. Καὶ νὰ μπαίνουν σὲ φιλοτιμία καὶ νὰ ἐργάζονται στὸ καλὸ τῆς πατρίδας τους, τῆς θρησκείας τους καὶ τῆς κοινωνίας- ὅτι θὰ εἶναι καλὰ δικά τους.»

Ὁ Μακρυγιάννης ὅπως καὶ ὅλοι οἱ αγωνιστὲς εἶχε συνείδηση τῆς διαχρονικῆς συνέχειας τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὁ σεβασμὸς του στὴν Ἀρχαία Ελλάδα φαίνεται ἀπὸ τὴν ἀκόλουθη διήγησή του:

«Εἶχα δυὸ ἀγάλματα περίφημα, μία γυναῖκα κι ἓνα βασιλόπουλο, ἀτόφια -φαίνονταν οἱ φλέβες, τόση ἐντέλειαν εἶχαν. Ὅταν χάλασαν τὸν Πόρο, τὰ ἔχαν πάρει κάτι στρατιῶτες, καὶ στ' Ἄργος θὰ τὰ πουλοῦσαν κάτι Εὐρωπαίων· χίλια τάλαρα γύρευαν [...]. Πῆρα τοὺς στρατιῶτες, τοὺς μίλησα: Ἀυτά, καὶ δέκα χιλιάδες τάλαρα νὰ σᾶς δώσουνε, νὰ μὴν τὸ καταδεχτεῖτε νὰ βγοῦν ἀπὸ τὴν πατρίδα μας. Γι' αὐτὰ πολεμήσαμε.» Γι' αὐτὰ πολέμησαν οἱ αγωνιστὲς τοῦ 1821. Για τὴν Ἀρχαία Ελλάδα, γιὰ τὴ Βυζαντινὴ Ρωμηοσύνη, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴ διαφύλαξη τῆς Ὀρθοδοξίας μας. Ὁ Μακρυγιάννης ἀποτελεῖ χαρακτηριστικὴ περίπτωση ευλαβοῦς Ὀρθοδόξου. Πίστευε, ὅπως οἱ περισσότεροὶ αγωνιστὲς, στὴ Θεία Πρό-

νοια. Η ακόλουθη συνομιλία του με τον Γάλλο Ναύαρχο Δεριγνύ στους Μύλους της Αργολίδος είναι αποκαλυπτική του ήθους του 1821:

«Εκεῖ πού ἔφκιανα τίς θέσεις στούς Μύλους, ἦρθε ὁ Ντερνύς νὰ μεῖδεῖ: Μοῦ λέγει:

»- Τί κάνεις αὐτοῦ; Αὐτές οἱ θέσεις εἶναι ἀδύνατες· τί πόλεμο θὰ κάνετε μετὸν Μπραῖμη αὐτοῦ;

»Τοῦ λέγω:

»- Εἶναι ἀδύνατες οἱ θέσεις κι ἐμεῖς. Ὅμως εἶναι δυνατὸς ὁ Θεὸς πὸ μᾶς προστατεύει, καὶ θὰ δείξομε τὴν τύχη μας σ' αὐτές τίς θέσεις τίς ἀδύνατες. Κι ἂν εἴμαστε ὀλίγοι στὸ πλῆθος τοῦ Μπραῖμη, παρηγοριόμαστε μ' ἓναν τρόπο· ὅτι ἡ τύχη μας ἔχει τοὺς Ἕλληνας πάντοτε ὀλίγους. Ὅτι ἀρχὴ καὶ τέλος παλαιόθε καὶ ὡς τώρα, ὅλα τὰ θεριά πολεμοῦν νὰ μᾶς φᾶνε καὶ δὲν μποροῦνε. Τρῶνε ἀπὸ μᾶς καὶ μένει καὶ μαγιά. Καὶ οἱ ὀλίγοι ἀποφασίζουν νὰ πεθάνουν. Καὶ ὅταν κάνουν αὐτήνη τὴν ἀπόφαση, λίγες φορές χάνουν καὶ πολλὰς κερδαίνουν. Ἡ θέση ὅπου εἴμαστε σήμερα ἐδῶ εἶναι τοιοῦτη. Καὶ θὰ ἰδοῦμε τὴν τύχη μας οἱ ἀδύνατοι μετὸς δυνατούς.

»- Τρὲ μπιέν, λέγει κι ἀναχώρησε ὁ ναύαρχος».

Εἴμαστε ἀδύνατοι, ἀλλὰ εἶναι δυνατὸς ὁ Θεὸς μας, διδάσκει ὁ Μακρυγιάννης. Καὶ με αὐτὴ τὴν πίστη νίκησε τὸν Ἰμπραήμ. Ενδιαφέρον δίδαγμα καὶ γιὰ τοὺς σύγχρονους Ἕλληνας. Με πίστη στὸν Θεὸ καὶ ἐπίγνωση τῆς Ἱστορίας μας θὰ γίνουμε πιο δυνατοὶ γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουμε τίς δυσκολίες!

Ἄρθρο στὴν ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

21.3.2018